

UZASADNIENIE

Wnioskodawczyni A. J. wystąpiła z wnioskiem o podział majątku swego i byłego męża R. J. (1). Majątkiem dorobkowym podlegającym podziałowi w jej ocenie było prawo odrębnej własności lokalu mieszkalnego nr (...) położonego w S. przy ul. (...) o pow. 48,10 m², dla którego Sąd Rejonowy w Suwałkach prowadzi księgę wieczystą nr (...) o wartości 240.000,00 zł, ruchomości stanowiące wyposażenie w/w lokalu w postaci: kanapy o wartości 2.000 zł, stołu z krzesłami o wartości 1.500 zł, zastawy stołowej na 12 osób o wartości 1.000 zł, dwóch komód wraz z szafą o łącznej wartości 500 zł, dywanów o łącznej wartości 200 zł, lodówki o wartości 800 zł, zmywarki o wartości 500 zł, piekarnika o wartości 500 zł, płyty indukcyjnej o wartości 500 zł, rolet o łącznej wartości 350 zł, karniszy o łącznej wartości 80 zł, zestawu kina domowego o wartości 1.000 zł, mebli kuchennych o wartości 2.000 zł, szafy o wartości 1.200 zł, oświetlenia o łącznej wartości 500 zł, dwóch telewizorów o łącznej wartości 1.000 zł i 2 foteli wypoczynkowych o łącznej wartości 100 zł oraz kwota 14.000,00 zł stanowiąca równowartość domku letniskowego typu holenderskiego, sprzedanego przez uczestnika postępowania bez wiedzy i zgody wnioskodawczyni. Wnioskowany sposób podziału sprowadzał się do przyznania uczestnikowi wszystkich składników majątkowych ze splatą na jej rzecz wnioskodawczyni połowy kwoty stanowiącej wartość składników majątkowych. Nadto wnioskodawczyni domagała się rozliczenia nakładu w kwocie 6.500,00 zł poczynionego przez wnioskodawczynię z jej majątku osobistego na majątek wspólny polegającego na likwidacji książeczki mieszkaniowej i przeznaczenia środków stąd pozyskanych na wyposażenie lokalu mieszkalnego położonego w S. przy ul. (...). Ponadto domagała się rozliczenia nakładu w kwocie 7.613,14 zł poczynionego przez wnioskodawczynię z jej majątku osobistego na majątek wspólny w postaci splaty zadłużenia za w/w lokal mieszkalny. Tytułem zabezpieczenia splaty wynikającej z podziału majątku i rozliczenia nakładów wniosła o ustanowienie hipoteki przymusowej na rzeczowej nieruchomości do kwoty odpowiadającej wysokości należnej splaty.

Uczestnik postępowania R. J. (1) w odpowiedzi na wniosek wskazał, że mieszkanie przy ul. (...) zostało zakupione przez niego za środki pieniężne otrzymane tytułem darowizny od jego rodziców T. i J. małżonków J., tak samo jak wyposażenie mieszkania w postaci chłodziarko – zamrażarki, zmywarki, kuchni Amika, mebli kuchennych wraz z szafą, oświetlenia. Wskazał, iż domek letniskowy został zakupiony w 2/5 części za środki pieniężne zgromadzone wspólnie przez małżonków, zaś w 3/5 części za środki pieniężne otrzymane od jego rodziców.

Wnioskodawczyni wniosła też o rozliczenie nakładów poczynionych z majątku osobistego na majątek wspólny z tytułu kosztów utrzymania nieruchomości wspólnej.

Postanowieniem z dnia 30 czerwca 2022r Sąd Rejonowy w Suwałkach I Wydział Cywilny dokonał podziału majątku wspólnego wnioskodawczyni A. J. i uczestnika postępowania R. J. (1), ustalając skład tego majątku i przyznając go w całości na rzecz uczestnika postępowania.

Tytułem splaty zasądził od uczestnika postępowania R. J. (1) na rzecz wnioskodawczyni A. J. kwotę 109.215,00 zł (sto dziewięć tysięcy dwieście piętnaście złotych) płatną w 3 określonych w postanowieniu ratach.

Tytułem zwrotu wydatków poniesionych przez wnioskodawczynię A. J. z majątku osobistego na majątek wspólny zainteresowanych zasądził od uczestnika postępowania R. J. (1) na rzecz wnioskodawczyni A. J. kwotę 5.576,30 zł (pięć tysięcy pięćset siedemdziesiąt sześć złotych 30/100), płatną w terminie 6 miesięcy od dnia uprawomocnienia się orzeczenia wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w przypadku uchybienia terminowi płatności;

Zabezpieczył też wierzytelności wnioskodawczyni zasądzone w punktach 2 i 3 postanowienia poprzez ustanowienie hipoteki przymusowej w kwocie 114.791,30 zł na nieruchomości szczegółowo opisanej w pkt 1 ppkt a postanowienia, oraz obciążył zainteresowanych kosztami postępowania związanymi z ich udziałem w sprawie.

Sąd Rejonowy ustalił, co następuje:

Małżeństwo A. i R. J. (1) zostało rozwiązane przez rozwód, zaś wyrok uprawomocniło się dnia 10 stycznia 2017 r.

A. J. i R. J. (1) po zawarciu związku małżeńskiego nie posiadali środków finansowych na zakup mieszkania (bezsporne).

W dniu 6 sierpnia 2011 r. ojciec R. J. (2) J. wręczył M. A. i W. A. kwotę 18.000 zł tytułem zaliczki na poczet zakupu mieszkania przy ul. (...) (pokwitowanie – k. 44), zaś w dniu 21 lutego 2022 r. J. J. (3) wpłacił na konto małżonków A. kwotę 162.000,00 zł tytułem reszty ceny za zakup mieszkania przy ul. (...) (polecenie przelewu – k. 43).

W dniu 22 lutego 2012 r. małżonkowie A. i R. J. (1) zakupili od W. A. i M. A. odrębną własność lokalu mieszkalnego numer (...) położonego w S. przy ul. (...) o pow. 48,10 m² za cenę 180.000 zł. Powyższy lokal małżonkowie nabyli do majątku wspólnego (akt notarialny – k. 15-17).

Po podpisaniu aktu notarialnego umowy sprzedaży nieruchomości, mocą której A. i R. małżonkowie J. stali się właścicielami przedmiotowego lokalu, ojciec R. J. (2) J. podpisał z synem umowę darowizny kwoty 180.000 zł (umowa darowizny - k. 45, zeznania wnioskodawczyni – k. 58, 74).

W dniu 22 marca 2012 r. R. J. (1) zgłosił Urzędowi Skarbowemu otrzymanie darowizny (informacja z US – k. 89).

Rodzice R. J. (1) wykonali w mieszkaniu syna i synowej za swoje środki pieniężne kuchnię w zabudowie, jak też szafę w przedpokoju, zakupili małżonkom do mieszkania sprzęty AGD, jak też inne ruchomości, za wyjątkiem telewizora, kanapy, stołu z krzesłami, zastawy stołowej, komody, dywanów i foteli wypoczynkowych, które to ruchomości małżonkowie zakupili bądź za środki pieniężne rodziców A. J. (kanapa, karnisze, szafę, dywany) lub wspólne środki pieniężne.

Małżonkowie w trakcie małżeństwa zakupili też przyczepę kempingową za kwotę 15.000 zł, do której zakupu J. J. (3) dołożył kwotę 9.000 zł.

R. J. (1) bez wiedzy żony jeszcze w trakcie małżeństwa sprzedał przyczepę kempingową za kwotę 8.000,00 zł, uzyskanymi z tego tytułu środkami pieniężnymi nie podzielił się z żoną, a małżonkowie rok przed rozwodem nie mieszkali już ze sobą.

A. J. w dniu 13 grudnia 2021 r. uregulowała zaległości związane z kosztami zarządu nieruchomością wspólną na kwotę 6.641,43 zł, zaś w dniu 15 grudnia 2021 r. na kwotę 971,17 zł. w dniu 10 maja 2022 r. A. J. zapłaciła kwotę 1.647,67 zł tytułem zaległości za media oraz kwotę 24,05 zł na fundusz remontowy, w dniu 13 czerwca 2022 r. A. J. uregulowała kwotę 717,16 zł tytułem kosztów zarządu nieruchomością wspólną oraz kwotę 25,04 zł tytułem zaliczki na fundusz remontowy.

Ze sprzedaży domku letniskowego R. J. (1) uregulował kwotę 1.500 zł dla gospodarza za postój przyczepy.

Wartość rynkowa nieruchomości sąd rejonowy określił na 200.000 zł, a łączną wartość ruchomości na kwotę 11.930 zł.

Sąd rejonowy obdarzył walorem wiarygodności dokumenty które nie budziły jego wątpliwości opierając swoje ustalenia również na umowie datowanej na dzień 21.02.2012 r., jak też na zgłoszeniu darowizny do US, ale wywiódł z nich odmienne wnioski od uczestnika postępowania. W ocenie Sądu umowa darowizny została sporządzona i podpisana po faktycznym przelaniu kwoty przez J. J. (3) na rzecz zbywców nieruchomości w celu uniknięcia uiszczenia podatku od uczynionej darowizny.

Sąd uznał zeznania wnioskodawczyni za spójne, logiczne, rzeczowe, konsekwentne, ponadto znajdują potwierdzenie w zeznaniach świadka S. B., które sąd uznał za w pełni wiarygodne. Ponadto zeznania wnioskodawczyni są zgodne z zasadami logiki i doświadczenia życiowego, jak też wraz z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie w postaci dokumentów - przelewu i umowy darowizny, które łącznie dają cały obraz zdarzeń.

Nie budziły wątpliwości zeznania wnioskodawczyni, iż małżonkowie nabyli nieruchomości do majątku wspólnego, co wynika z aktu notarialnego. W ocenie Sądu nie było przecież żadnych przeszkód aby tę nieruchomością nabył sam uczestnik postępowania do majątku osobistego, skoro posiadał środki pieniężne rzekomo darowane przez ojca tylko jemu. Mógł zatem skorzystać z zasady surogacji (art. 33 pkt 10). Nie zrobił tego jednak, co świadczy o ówczesnej woli stron i ojca o zakupie nieruchomości do majątku wspólnego. Równie dobrze ojciec mógł zakupić nieruchomości dla siebie, a następnie przenieść w darowiznie jedynie na syna. W konsekwencji Sąd uznał, iż pomoc rodziców jednego z małżonków w trakcie trwania związku obejmującego małoletnią córkę była skierowana do rodziny jako całości, a nie tylko do własnego dziecka. Bez znaczenia zdaniem Sądu była okoliczność, iż została spisana umowa darowizny jako, że miała ona na celu uniknięcie odprowadzenia podatku w przypadku darowizny uczynionej również na rzecz synowej. Już bowiem z samej treści umowy wynika, iż została ona spisana później niż faktyczny przelew środków pieniężnych na rzecz zbywców nieruchomości. Jak wynika z dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy pierwsze wręczenie gotówki w kwocie 18.000 zł miało miejsce dużo wcześniej niż spisanie umowy tj. w sierpniu 2011 r., a więc treść umowy datowana na dzień 21.02.2012 r. jest sprzeczna z rzeczywistym stanem.

Dalej sąd przedstawił analizę dowodów, które w jego ocenie uzasadniały przyjęcie, że darowizna dokonana została na rzecz obojga małżonków.

Dokonując oceny prawnej Sąd Rejonowy wskazał, iż w myśl art. 684 kpc w zw. z art. 567 § 3 kpc w trakcie postępowania o podział majątku sąd ustala skład i wartość tego majątku dokonując podział majątku wspólnego obejmuje składniki należące do tego majątku w czasie ustania wspólności ustawowej oraz istniejące w chwili dokonywania podziału.

Zgodnie z treścią art. 46 kro w zw. z art. 1035 i nast. kc, w postępowaniu o podział majątku dorobkowego małżonków Sąd winien ustalić skład i wartość tego majątku.

Sąd ustalił skład i wartość majątku wspólnego zainteresowanych, który to skład majątku wspólnego był częściowo sporny. Niesporna pozostawała wartość poszczególnych składników majątkowych zgłaszanych przez zainteresowanych. Sporne było przede wszystkim prawo do lokalu mieszkalnego, jak też ruchomości w postaci chłodziarko – zamrażarki, zmywarki, kuchni Amika, mebli kuchennych wraz z szafą, oświetlenia. Uczestnik bowiem kwestionował jakoby powyższe składniki majątkowe wchodziły do majątku wspólnego. Natomiast wartości wszystkich składników nie były między zainteresowanymi sporne, bowiem zainteresowani zgodnie ustalili ich wartość na rozprawie w dniu 25 maja 2022 r.

Sąd doszedł do przekonania, iż w skład majątku wspólnego zainteresowanych wchodzi zarówno lokal mieszkalny, jak też ruchomości wskazywane przez wnioskodawczynię, nie dając wiary zeznaniom uczestnika i jego ojca odnośnie tego, iż darowizna kwoty pieniężnej w wysokości 180.000 zł na zakup mieszkania była uczyniona wyłącznie dla uczestnika postępowania, a nie na rzecz małżonków do majątku wspólnego. Odnośnie ruchomości po przyznaniu przez uczestnika sąd przyjął, iż były one darowane obojgu, tak jak i przyczepa kempingowa.

Dokonując podziału sąd kierował się zgodnymi stanowiskami zainteresowanych i nieruchomości objęta wnioskiem, jak też ruchomości stanowiące wyposażenie mieszkania przyznał wnioskodawcy, zaś uczestniczce stosowną spłatę, wynoszącą połowę wartości majątku w kwocie kwota 109.215,00 zł rozkładając tą płatność na raty.

Sąd wskazał, iż w postępowaniu działowym dokonuje się m.in. rozliczeń z tytułu długów obciążających majątek wspólny i spłaconych w okresie między ustaniem wspólności, a dokonaniem podziału majątku dorobkowego w oparciu o przepisy kodeksu cywilnego o współwłasności w częściach ułamkowych, w tym przede wszystkim art. 207 zd. 2 k.c. a procesową podstawę tego rozliczenia stanowią przepisy art. 686 k.p.c. w zw. z art. 567 § 3 k.p.c.

Uwzględnieniu zatem podlegały zgłoszone przez wnioskodawczynię żądania o zwrot połowy środków wydatkowanych na utrzymanie nieruchomości wspólnej po ustaniu wspólności. Wysokość uiszczonych opłat tytułem czynszu i funduszu remontowego wyniosła łącznie 11.152,60 zł. Z tych względów zasądził na rzecz wnioskodawczyni od uczestnika postępowania połowę tej kwoty, tj. 5.576,30 zł.

Apelacje od postanowienia sądu rejonowego wywiódł uczestnik postępowania zaskarżając postanowienie Sądu Rejonowego w pkt. 2, 3 i 4.

Skazonemu wyrokowi zarzucił :

1. Naruszenie przepisów prawa materialnego mające istotny wpływ na treść wydanego wyroku tj. art. 6 kc w zw. z art. 33 pkt 2 krio poprzez niewłaściwe zastosowanie tych przepisów i przerzucenie ciężaru dowodu na uczestnika postępowania, co do wykazania, iż darowizna dokonana przez jego ojca była dokonana wyłącznie na jego rzecz, podczas gdy z treści przepisu art. 33 pkt. 2 krio wprost wynika do jakiego majątku należy dokonana darowizna i to wnioskodawczymi winna wykazać, że było inaczej a nie odwrotnie;

2. sprzeczność istotnych ustaleń faktycznych z treścią zgromadzonego materiału dowodowego polegającą na niesłusznym uznaniu, iż darowizna w kwocie 180.000 zł dokonana przez J. J. (3) była dokonana na obojga małżonków, podczas gdy z treści zgromadzonego materiału dowodowego oraz okoliczności przedmiotowej sprawy wprost wynika, iż była ona darowana wyłącznie na rzecz syna R. J. (1) i stanowiła nakład jaki uczestnik postępowania wniósł na majątek wspólny;

2. Naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na treść wydanego wyroku tj. art. 233 § 1 kpc poprzez:

a) dokonanie dowolnych ustaleń i brak konsekwencji ze strony Sądu co do przyjętych kryteriów oceny co przejawia się w fakcie oceny zeznań wnioskodawczynie, gdzie z jednej strony Sąd nie podzielił jej zeznań, co do zakupu ruchomości ze zlikwidowanej przez nią książeczki przyjmując, że poza jej zeznaniami nie potwierdzają tego inne dowody, z drugiej strony w przypadku braku jakichkolwiek dowodów ze strony wnioskodawczynie i istnieniu przeciwdowodów podziela w pełni zeznania wnioskodawczynie, co do kwestii darowizny dokonanej przez J. J. (3);

b) wyprowadzenie z materiału dowodowego wniosków sprzecznych z zasadami logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego co przejawia się przyjęciem przez Sąd, iż wnioskodawczynie ma wiedzę i wypowiada się wiarygodnie, co do okoliczności dokonania darowizny przez J. J. (3) i jego intencji w chwili dokonywania tej darowizny, podczas gdy sama wnioskodawczym zeznaje, że ma wiedzę następczą, i że nie wiedziała o umowie darowizny i jej szczegółach przed jej dokonaniem, zaś dowiedziała się o tym później, czyli z chwilą podpisania umowy darowizny w której jednoznacznie wskazano, kto i komu daruje pieniądze,

Wskazując na powyższe zarzuty, skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez zasądzenie od uczestnika postępowania na rzecz wnioskodawczym łącznej kwoty 14791,30 zł tytułem rozliczenia pomiędzy w/w podziału majątku wspólnego oraz poczynionych

Wniósł też o zasądzenie na rzecz uczestnika postępowania od wnioskodawczym zwrotu kosztów postępowania w II instancji, w tym zwrotu kosztów zastępstwa prawnego wg. norm przepisanych.

W uzasadnieniu przedstawił motywację, która legła u podstaw sformułowania zarzutów apelacyjnych.

W odpowiedzi na apelację wnioskodawczynie domagała się jej oddalenia i zasądzenia na soją rzecz kosztów postępowania przed sądem II-giej instancji.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelację uznać należało za zasadną.

Na wstępie wskazać należy, iż zgodnie a treścią art. 378 kpc sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę w granicach apelacji, jednakże z mocy art. 383 kpc w postępowaniu apelacyjnym dopuszczalne jest rozszerzenie żądania o świadczenia za dalsze okresy. Przepis dotyczy wprawdzie żądania pozwu wniesionego w trybie procesowym, ale z mocy art. 13 § 2 k.p.c. jego odpowiednie stosowanie w postępowaniu nieprocesowym musi prowadzić do przyzwolenia każdemu uczestnikowi na rozszerzenie jego żądania i to nawet niezależnie od tego czy wniósł on apelację. Pogląd taki zaaprobować należy z uwagi na kategoryczne brzmienie art. 618 k.p.c., stosowanego w sprawach o podział majątku

wspólnego na skutek odesłania zawartego w przepisach art. 567§ 3 i 688 k.p.c. Stosownie zaś do treści art. 618 k.p.c. § 3 po zapadnięciu prawomocnego postanowienia o zniesieniu współwłasności uczestnik nie może już dochodzić roszczeń określonych w paragrafie pierwszym tego przepisu, wynikających z posiadania rzeczy, w tym więc roszczeń z tytułu poczynionych nakładów czy wydatków na rzecz wspólną.

Pogląd powyższy został generalnie zaakceptowany w orzecznictwie sądowym jak i doktrynie (np. uchw. SN z 27.6.1969 r., III CZP 34/69, ; post. SN z 3.11.2000 r., IV CKN 169/00, ; post. SN z 5.6.2001 r., IV CKN 413/00, a także B. Dobrzański, Glosa do uchw. z 27.6.1969 r., III CZP 34/69, OSPiKA 1970 ; M. Sychowicz, Postępowanie o zniesienie współwłasności).

Uwaga powyższa jest o tyle istotna, że wnioskodawczyni, mimo, iż nie wniosła apelacji domagała się rozliczenia kolejnych wydatków jakie poniosła na utrzymanie nieruchomości wspólnej – które to żądanie w świetle cytowanego wyżej stanowiska i poglądów uznać należało za dopuszczalne.

Przechodząc do apelacji i zarzutów w niej zawartych w ocenie sądu II-giej instancji uznać je należało za trafne. W istocie wszystkie zarzuty zawarte w apelacji dotyczyły jednej kwestii, a mianowicie błędnego ustalenia sądu dotyczącego niezakwalifikowania darowizny środków pieniężnych do majątku osobistego uczestnika, co w dalszej konsekwencji kwalifikowało by je do rozliczenia jako nakład z majątku osobistego na majątek wspólny.

Jak wskazał Sad Najwyższy domniemanie faktyczne, że przedmiot majątkowy, nabyty przez jednego z małżonków w czasie trwania wspólności majątkowej małżeńskiej, stanowi dorobek można obalić przez wykazanie, że nabycie nastąpiło ze środków finansowych stanowiących jego majątek odrębny (II CKN 1194/00). Zatem małżonek, który twierdzi, że dokonał z własnego majątku odrębnego (osobistego) nakładów na majątek wspólny, musi udowodnić tę okoliczność. Podstawowe znaczenie z punktu widzenia zaliczenia nakładów (wierzytelności z tytułu ich poczynienia) do majątku wspólnego ma zatem czas, w jakim doszło do ich dokonania.

W sprawie niniejszej ponad wszelką wątpliwość uczestnik postępowania wykazał, że do sfinansowania w całości zakupu lokalu mieszkalnego doszło na skutek przekazania środków pieniężnych w kwocie 180 000 zł przez ojca uczestnika postępowania – co było też okolicznością niesporną. Dokonując oceny tego faktu z punktu widzenia zakwalifikowania do majątku wspólnego sąd pierwszej instancji wskazał na okoliczności towarzyszące, które w jego ocenie uzasadniały przyjęcie, że przysporzenie to nastąpiło do majątku wspólnego. Przemawiać za tym miały dobre relacje małżeńskie, fakt posiadania wspólnego dziecka, brak wyodrębnienia tego faktu w umowie, czy też spisanie umowy darowizny po zakupie nieruchomości. Sąd przy tym dał wiarę wnioskodawczyni czy też jej ojcu – które to okoliczności zostały wskazane w uzasadnieniu orzeczenia.

W ocenie sądu okręgowego ocena ta nacechowana jest wadliwym założeniem, że fakt pozostawania w związku małżeńskim eliminuje niejako rozrządzenia na rzecz jednego z małżonków, czy też nakłada podwyższone rygory dowodowe, dopiero których spełnienie będzie uzasadniało zaliczenie składnika do majątku osobistego.

W ocenie sądu Okręgowego dokonując oceny dowodów w sprawie niniejszej stwierdzić należy, że celem i założeniem jaki przyświecał rodzicom uczestnika było wyposażenie jego i jego rodziny w podstawowy do życia składnik jakim jest mieszkanie. Nie jest to jednak równoznaczne z dokonaniem darowizny na rzecz synowej. Wyposażenie to następowało również poprzez dokonanie darowizny na rzecz syna środków pieniężnych, za które nastąpi zakup mieszkania, w którym zamieszka ich syn z rodziną. Fakt, iż wolą darczyńców było obdarowanie syna potwierdza umowa załączona na k.45 akt sprawy.

Sąd rejonowy z faktu, że umowa ta nosi datę 22.02.2012r uczynił argument przemawiający za podważeniem jay zapisów jako darowizny wyłącznie na rzecz uczestnika. Pogląd ten wydaje się co najmniej wątpliwy. Umowa ta zawiera dwie daty tj 21.02.2012r. (w nagłówku) i 22.02.2012r. (w treści) jako datę zawarcia, co zostało pominięte przy rozważaniach, a co zdaniem sądu okręgowego wskazuje na przygotowanie tej umowy jeszcze przed zawarciem umowy notarialnej (co nastąpiło w dn. 22.02.2012r). Taki zaś układ dat jednoznacznie sugeruje, że umowa ta

została przygotowana przed zakupem mieszkania, a podpisana po zakupie mieszkania, kiedy to zmaterializowało się przekazanie środków pieniężnych, a zatem kiedy darowizna została wykonana.

Zdaniem sądu rejonowego przeczy dokonaniu tej darowizny tylko na rzecz uczestnika fakt, że nie odnotowano tego w akcie notarialnym, czy też że ojciec uczestnika nie dokonał zakupu na swoją rzecz, a następnie nie przekazał jako darowizny na rzecz syna. Wnioskowanie to opiera się zatem na założeniu, że uczestnik i jego rodzice mają dokonywać aktów nadzwyczajnej staranności by zabezpieczyć się dowodowo na wypadek ewentualnej potrzeby w sytuacji gdy dokonali oni czynności, które w normalnym biegu rzeczy winny być wystarczające. Wnioskodawczyni od samego początku wiedziała, że środki pochodzące na zapłatę za mieszkanie pochodzą w całości od rodziców uczestnika. Wiedziała, że została zawarta umowa darowizny wyłącznie na rzecz jej męża, czego potwierdzeniem była umowa pisemna. Wiedziała też, że fakt dokonania tej darowizny został zgłoszony do urzędu skarbowego, a wszystkie te czynności miały umiejscowienie czasowe w okresie zakupu mieszkania. Powstaje zatem pytanie po co rodzice uczestnika mieli by kupować mieszkanie, a następnie je darowywać ponosząc podwójne koszty notarialne, komplikując całą procedurę nabycia, skoro ten sam cel osiągnęli dokonując darowizny na rzecz syna i sporządzając stosowną umowę, która zostaje zgłoszona do urzędu skarbowego.

Trudno też zaakceptować wnioski sądu sprowadzające się do zanegowania darowizny z powodu braku stosownego zapisu w akcie notarialnym. Jak to wyżej wskazano, nabycie mieszkania miało na celu zabezpieczenie potrzeb mieszkaniowych nie tylko uczestnika, ale całej jego rodziny. Zakup mieszkania nastąpił do majątku wspólnego co wcale nie wyklucza rozliczenia nakładu wynikającego z darowizny. Trudno zaś założyć, że na początku małżeństwa, kiedy relacje rodzinne są prawidłowe, teściowie będą „dzielili małżonków” i upierali się, że zakupią mieszkanie wyłącznie swemu synowi – i musi to być odnotowywane w akcie notarialnym. Takie postawienie sprawy było od początku małżeństwa zarzewiem konfliktów małżeńskich z jednoczesnym skutkiem w postaci pojawienia się negatywnego nastawienia synowej do teściów. Zdecydowanie bardziej „dyplomatycznym” rozwiązaniem nie wpływającym na pogorszenie relacji rodzinnych jest zakup przez małżonków za darowane synowi środki.

Sąd rejonowy jako podstawę podważania darowizny wskazał też względy podatkowe, które przemawiały za pominięciem wnioskodawczyni w umowie czy też zawarciu jej tylko z uczestnikiem. Zdaniem sądu okręgowego taka ocena wbrew treści dowodu jakim jest złożona do akt sprawy umowa jest błędna. To właśnie względy podatkowe stanowią mogą podstawę decyzji o obdarowaniu wyłącznie syna – bowiem w takiej sytuacji nie zachodzi obowiązek płacenia podatku. Z jednej strony usprawiedliwia to darowiznę wyłącznie na rzecz syna, a z drugiej niweluje ewentualne pretensje synowej, bowiem względy finansowe usprawiedliwiają taką decyzję.

Zebrane w sprawie dowody nie dają w ocenie sądu okręgowego podstawy do podważania woli stron wywołania określonych skutków prawnych wynikających z treści umowy darowizny zawartej między J. J. (3) i R. J. (1). Skoro zatem darowizna została dokonana wyłącznie na rzecz R. J. (1) to stanowi ona majątek osobisty (art. 33 pkt.2 krio) i należało ją rozliczyć jako nakład z jego majątku osobistego.

Wyliczając należną wnioskodawczyni spłatę należało zatem, pomniejszyć wartość majątku wspólnego o wartość nakładów dokonanych przez uczestnika postępowania z majątku osobistego na rzecz majątku wspólnego czyli o kwotę 200 000 zł. W tej sytuacji wartość majątku wspólnego zamyka się kwotą 18 430 zł , a zatem spłata na rzecz wnioskodawczyni winna wynosić 9215 zł. Dokonując nadto rozliczenia nakładów poczynionych przez wnioskodawczynię na utrzymanie majątku wspólnego do kwoty spłaty należało dodać wartość tych nakładów 5576,30 zł oraz kwotę 1483,17 zł dalszych wydatków wnioskodawczyni (pismo z 14.12.2022r) , która nie była przez uczestnika kwestionowana. Matematyczne rozliczenie podziału majątku i nakładów wnioskodawczyni na jego utrzymanie wygląda zatem następująco (...) + (...),30 + (...),17 = 16274,47 zł. Z uwagi na zmianę wysokości należnej wnioskodawczyni spłaty nie zachodziły też podstawy do rozkładania tej kwoty na raty, a także dokonywania zabezpieczenia, stąd też skreśleniu podlegał punkt 4 postanowienia. Rozliczenie zaś w jednym punkcie orzeczenia o spłacie i zwrocie nakładów, w ramach redakcji dokonanej przez sąd okręgowy stanowiło podstawę do skreślenia pkt. 3 postanowienia.

Zaznaczyć przy tym należy, że sama redakcja orzeczenia polegająca na zawarciu poszczególnych rozliczeń w osobnych punktach (jak to uczynił sąd rejonowy) czy też objęcie jednym punktem postanowienia całości rozliczenia jak to orzeczono w II-giej instancji w żaden sposób nie wpływają na merytoryczną zawartość rozstrzygnięć i obie formy są dopuszczalne.

Mając powyższe na uwadze Sąd II-giej instancji zmienił zaskarżone postanowienie na podstawie art. 386 § 1 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc. O kosztach orzeczono na podstawie art. 520 § 3 kpc w zw. z art. 13 kpc oraz art. 98 kpc i art. 108 kpc. Koszty te obejmowały opłatę od apelacji i koszty zastępstwa adwokackiego.

SSO Cezary Olszewski